

Република Србија
Врховни касациони суд
Рев 727/2015
25.11.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Јелене Боровац, Звездане Лутовац, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер Поповић, чланова већа, у парници тужиоца В.Р. из С., чији је пуномоћник О.Ј., адвокат у С., против тужене Републике Србије, коју заступа Државни јавни правобранилац, Одељење у Суботици, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду број Гж 5251/13 од 18.09.2014. године, у седници већа 25.11.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду број Гж 5251/13 од 18.09.2014. године тако што се жалба тужене **ОДБИЈА** у целости, а пресуда Основног суда у Суботици број П 159/2013 од 24.09.2013. године у усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка **ПОТВРЂУЈЕ**.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду број Гж 5251/13 од 18.09.2014. године у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Суботици број П 159/2013 од 24.09.2013. године у побијаном одбијајућем делу, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиоца као недозвољена изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду број Гж 5251/13 од 18.09.2014. године у делу којим је потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу (1.900.000,00 динара).

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 18.000,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици број П 159/2013 од 24.09.2013. године је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 2.100.000,00 динара у року од 15 дана са законском каматом рачунајући од 24.09.2013. године па до исплате. Тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне

болове преко досуђеног износа од 2.100.000,00 динара па до тражених 4.000.000,00 динара је одбијен. Обавезана је тужена да тужиоцу на име парничних трошкова исплати износ од 636.479,65 динара, у року од 15 дана, а у случају доцње са законском затезном каматом рачунајући од дана пресуђења па до исплате. Тужилац је ослобођен плаћања судских такси.

Апелациони суд у Новом Саду је одлучујући о жалбама парничних странака пресудом број Гж 5251/13 од 18.09.2014. године жалбу тужиоца одбио, а жалбу тужене делимично усвојио и делимично одбио, па је пресуду Основног суда у Суботици број П 159/2013 од 24.09.2013. године преиначио у усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима парнице тако што је одбио захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности преко износа од 1.400.000,00 динара са законском затезном каматом од 24.09.2013. године до исплате и обавезао тужену да тужиоцу накнади трошкове парнице (првостепеног и жалбеног поступка) у износу од 401.854,65 динара са законском затезном каматом од 24.09.2013. године па до исплате, док је потврдио у преосталом побијаном усвајајућем и одбијајућем делу.

Против назначене пресуде Апелационог суда у Новом Саду, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и због битне повреде одредаба парничног поступка. Ревизија је изјављена на основу члана 404. ЗПП да би се размотрила правна питања у интересу равноправности грађана и ради уједначавања судске праксе.

Одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде апелационог суда у делу којим је преиначена првостепена пресуда и одбијен његов тужбени захтев за износ од 700.000,00 динара, Врховни касациони суд је оценио да је у овом делу ревизија тужиоца дозвољена применом члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.72/11 и 111/2014) који се примењује на основу члана 506. став 2. овог закона (пресуда је била укинута 17.01.2013.године).

Одлучујући о ревизији у овом делу на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Ревидент наводи битне повреде поступка које не спадају у повреде поступка побројане у члану 407. став 1. ЗПП због којих се ревизија може изјавити.

У поступку пред нижестепеним судовима је утврђено да је тужилац рођен ... године, а да је у притвору био од 18.12.1998. године до 10.12.1999. године под сумњом да је 05.10.1998. године учинио кривично дело силовања, а потом убиства Х.Ч. из М.И.. Притвор му је одређен због сумње да ће наставити са извршењем кривичног дела и да ће напустити место пребивалишта. Републичко јавно тужилаштво је у предмету Кт 230/98 од 22.12.1998. године против тужиоца поднело захтев за спровођење истраге. Тужиоцу је притвор неколико пута продужаван. Окружни суд у Суботици је 10.12.1999. године донео правноснажну пресуду којом се према тужиоцу одбија оптужба. У парничном поступку који је

правноснажно окончан пресудом Окружног суда у Суботици број Гж 471/02 од 18.10.2000. године тужена је обавезана да тужиоцу исплати износ од 450.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе.

Пре одређивања притвор тужилац је био запослен у предузећу С. у С., живео је са мајком и оцем у истом домаћинству, није био ожењен. Завршио је средњу туристичку школу у К., а у С. се доселио .... године. Након пуштања из притвора тужилац је отворио картон у прихијатријској амбуланти опште болнице у С. и у периоду од 2000. године до почетка 2004. године евидентирано је око 20 посета. Код тужиоца је као последица неоснованог притвора дошло до тешког нарушавања здравственог стања развојем хроничног пострауматског стресног поремећаја тешког степена са трајним изменама личности, афективном лабилношћу, изразитом анксиозношћу, присутношћу идеја које се граниче са параноидношћу. Болест је код тужиоца попримила хронични ток. Мере лечења нису довеле до битнијег и трајнијег побољшања наведене болести, а психичко стање тужиоца је добило трајни облик. Тужилац мора да улаже појачане напоре у свакодневним животним активностима, умањена му је радна способност, изложен је непријатностима у склопу сметњи које са собом носи психијатријска болест и психијатријско лечење, позиција болесника изложена је препознавању околине да има психичке сметње. Тужилац је ограничен у развоју емотивних веза са супротним полом. Региструју се страхови везани за сопствену комуникацију, нарочито са женским полом, постојање агрофобичних манифестација посебно везаних за кретање у просторијама где би према његовој интерпретацији могао да буде оптужен за силовање или убиство неке непознате женске особе. Код тужиоца је дошло и до развоја страха од униформисаних лица, као и особа које су по природи постављене на руководећим местима. Развио се параноидно-интерпретативни синдром усмерен ка непознатим особама тако да је то основа осталих агрофобичних испољавања. Код тужиоца је присутан пострауматски стресни поремећај са трајним променама личности као последица неоправдане осуде и неоснованог лишења слободе. Стање тужиоца је трајно и не може се побољшати до сада познатим научно признатим методама лечења где се евентуално могу очекивати повремена погоршања стања. Његова ограничења животних активности се односе на умањење квалитета живљења, немогућности да се адекватно одмори, релаксира, да ужива у сусретима са другим људима, уз оштећење професионалног функционисања, значајан је губитак сексуалне жеље и могућности остварења партнерског односа као и немогућност заснивања породице, што све заједно резултира социјалном изолацијом. Наведени душевни поремећаји су тешког степена и у непосредно узрочно последиочној вези са трауматичним доживљавањем везаних за боравак у затвору због неосноване оптужбе. Ови поремећаји захтевају сталну психијатријску пратњу уз промену медикамената и психотерапеутске процедуре, лечење није окончано јер душевно стање није добило свој коначан и трајни облик, обзиром да испољава психотичну симптоматологију са параноидном феноменологијом. Душевно обољење код тужиоца је добило хронични ток у новембру 2008. године када се налазио на лечењу у дневној болници психијатријског одељења у С. и у директној су узрочној вези са неоснованим бораваком у притвору. Тужилац је сазнао да код њега постоји умањење животне активности у време вештачења током ове парнице и раније то није могао да сазна обзиром на природу болести од које болује, а имајући у виду да лечење тужиоца није окончано и да је оно у току уз примену

медикамената и психотерапеутске процедуре код тужиоца је дошло до умањења животне активности од 60 %.

На основу овако утврђених чињеница правилно је закључио првостепени суд да је због неоснованог лишења слободе и оптужбе да је извршио тешка кривична дела силовања и убиства женске особе у време када је тужилац био стар свега 23 године и због боравка у притвору скоро годину дана, код тужиоца дошло до таквих психичких поремећаја које су као трајну последицу оставиле умањење животне активности од 60 % због бројних сметњи у психичком статусу тужиоца. По оцени Врховног касационог суда правилно је првостепени суд проценио да правична накнада нематеријалне штете износи 2.100.000,00 динара, применом члана 200. Закона о облигационим односима. По оцени Врховног касационог суда основано се у ревизији наводи да је апелациони суд прениско одмерио накнаду за овај вид штете и досуђени износ умањио за 700.000,00 динара.

Врховни касациони суд је оценио да је апелациони суд погрешно применио материјално право када је делимично усвојио жалбу туженог, па је стога одлучио као у првом ставу изреке на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Одлучујући о ревизији тужиоца у делу којим се побија пресуда апелационог суда у делу којим је одбијена његова жалба и потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу, Врховни касациони суд налази да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиоца применом члана 404. Закона о парничном поступку. Наиме, у конкретном случају није одступљено од судске праксе, није потребно ново тумачење права, нити је потребно да се разматрају правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије у овом делу на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, па је утврдио да ревизија тужиоца није дозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе. Имајући у виду да вредност побијаног дела (1.900.000,00 динара), не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења предлога, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП је одлучено као у трећем ставу изреке.

Имајући у виду да је Врховни касациони суд преиначио пресуду апелационог суда, применом члана 165. став 2. одлучио је и о трошковима целокупног поступка, а и због ревизије тужиоца и на трошкове поступка. Првостепени суд је правилно одмерио и досудио трошкове првостепеног поступка и досудио нужне трошкове применом члана 153. став 2, 154. и 163. ЗПП. Неосновано се ревизијом побија одлука којом тужиоцу нису досуђени трошкови за састав поднесака уз које се суду доставља лекарска документација, односно тражи убрзање поступка. Правилно је првостепени суд оценио да ови трошкови

не припадају тужиоцу, јер је тужилац дужан да документацију на којој заснива тужбени захтев достави још уз тужбу, а ако то није био у могућности, тужени није дужан да му надокнади трошкове поднесака насталих због сукцесивног прибављања доказа и прилагања суду. Такође, супротна страна никада није дужна да надокнади трошкове оне странке која тражи убрзање поступка, јер се ради о односу између те странке и суда и не тиче се туженог, што је све правилно првостепени суд ценио. Тужиоцу не припадају трошкови жалбеног поступка, јер са жалбом није успео ни исходом овог ревизијског поступка (побијао одбијајући део против које је ревизија одбачена). Тужиоцу припадају трошкови ревизијског поступка у складу са успехом са ревизији (700.000,00 динара), па му по важећој Адвокатској тарифи припада износ од 18.000,00 динара, па је тужени обавезан да тужиоцу исплати тај износ на име трошкова ревизије. Тужилац је првостепеном пресудом ослобођен плаћања судских такси па му се судске таксе из тог разлога не досуђују.

**Председник већа - судија
Предраг Трифуновић, с.р.**